

vokno Viny

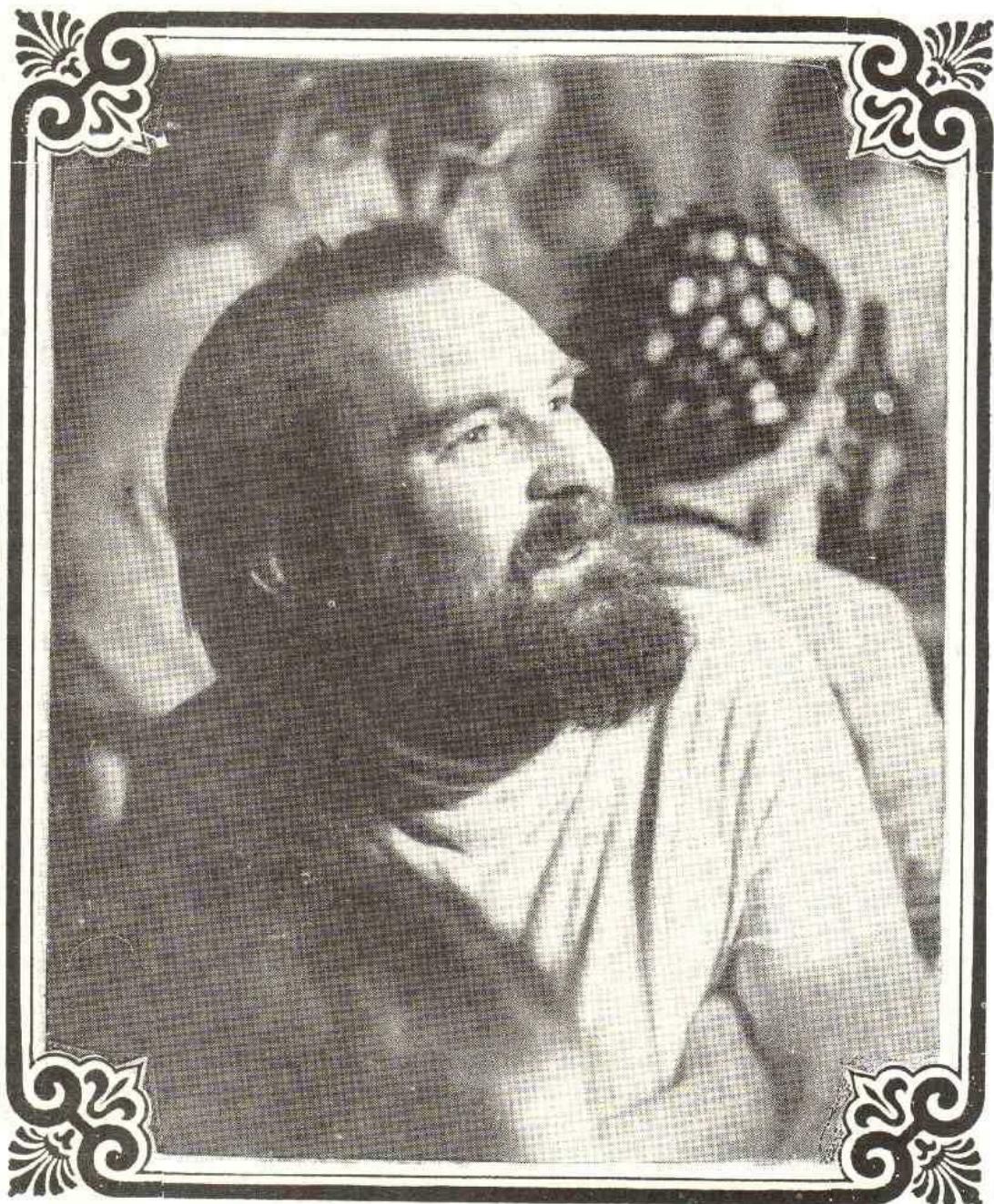
10.1.1990

vokno

Bolzanova 7
110 00 PRAHA 1
tel: 22 47 53

2

20. 1. 1990

Šedesátiny EGOVA BONDY

K životnímu jubileu klasika undergroundu

Dne 20. ledna t.r. oslaví v Baráčnické rychtě na Malé Straně své šedesátiny legendární básník a filosof Egon Bondy. Listopadová studentská revoluce a jeden z jejích důsledků – svoboda slova – umožňují vlastně poprvé v historii oficiální zmínku o tomto básníkovi přímo a nejen jako o Egonu Bondym – postavě v řadě děl Bohumila Hrabala – či blíže neurčitelném autorovi řady textů podzemní rockové skupiny Plastic People of the Universe.

Snad nejdříve je třeba pokusit se alespoň trošku ozřejmit ony pojmy "underground" či "podzemí" v dnešní době. Neboť zdaleka ne všechna samizdatová a v posledních dvaceti – potažmo čtyřiceti – letech zakazovaná literatura je označitelná těmito etiketami. Je pravděpodobné, že společným jmenovatelem oněch – často velmi různorodých podzemních kulturních jevů je určitá alternativita vůči jakékoli kultuře oficiální, kultuře, jíž je oficiálně přiznávána význačná úloha ve společnosti, čímž je vlastně nepřímo její tvůrčí svoboda svařována společenskou objednávkou. Ano, je to jistě především snaha o maximální dosažení tvůrčí svobody, jež je společná všem podzemním kulturním snahám. Snad je také možno hovořit o dialektickém napětí mezi póly oné lopatkovské paralelity okraje a středu, z nichž onen "okrajový" ovšem "zdaleka není nejmenší mezi městy izraelskými".

Fenomén undergroundu zhruba v tomto vymezení se ve 20. století projevil nejvýrazněji ve dvou zemích – v USA a v ČSSR. V Československu je pak jeho nejplodnějším, nejznámějším a patrně také nejvýznamnějším autorem náš jubilant Egon Bondy.

Tento básník, prozaik, filosof, politolog a překladatel (vlastním jménem PhDr. Zbyněk Fišer, CSc.) se narodil v Praze 20. ledna 1930. Básnický debutoval již koncem 40. let a z jeho básnického díla (čítající na 43 básnických sbírek a lyrikoepických poém) nebyla doposud v naší zemi uveřejněna ani řádka. Stejně tak je tomu s jeho 24 pracemi prozaickými, z nichž však nejslavnější a v podzemním společenství legendární próza "Invalidní sourozenci" se snad již brzy dočká alespoň jakž takž oficiálního vydání. Vedle básnického díla, jež doplňuje ještě řada dramatických skečů napsaných koncem 60. let ad hoc pro potřeby Vašinkova divadla Orfeus, stojí zde neméně mohutné Bondyho dílo filosofické. Kromě 13 svazků dějin filosofie (doposud v rozsahu od antiky až po období evropské renesance a reformace; včetně obsáhlých svazků pojednávajících kompletní historii filosofie čínské a indické) jsou zde tři (v ČSSR v šedesátých letech oficiálně publikované) svazky Bondyho prací teoreticko-filosofických. Dva z nich – "Útěcha z ontologie" (Academia 1967) a "Otázky bytí a existence" (Svobodné slovo 1967) patří zřejmě k základním kamenům Bondyho filosofického myšlení, jež sleduje především tzv. nesubstanční pojetí ontologie. Po oficiálně publikované monografii o Buddhovi (Orbis 1968), (mj. nedávno přeložené do dánštiny /Copenhagen 1985) následovalo v 70. a 80. letech dalších 9 filosofických esejů (opět samozřejmě už jen strojopisných) tématicky navazujících na ony dvě práce z konce let šedesátých. Dále dvě bezesporu heuristické práce politologické – "Pracovní analýza" (1969) a "Neuspěšná samomluva" (1985), psané z pozice marxistické levice, svědčí o trvalém Bondyho zájmu o otázky společensko-politické.

Básníkovo dílo doplňují desítky publicistických statí, z nichž opět pouze zlomek byl v 50. letech oficiálně v různých časopisech publikován.

U příležitosti oslavy jeho životního jubilea bude básníkovi jeho přáteli předán téměř čtyřsetstránkový sborník textů filosofických, vzpomínkových, básnických a překladových, do nějž přispělo na 34 autorů a který je rovněž vyzdoven několika grafickými listy vytvořenými pro tuto příležitost básníkovými uměleckými přáteli.

Egon Bondy neinspiroval totiž pouze Bohumila Hrabala, ale jeho dílo skýtalo a skýtá nejen poučení, ale především i radost a naději na smysluplnost práce v podmírkách zdánlivě nesnesitelných již nejedné generaci.

K básníkovi jubileu chystaný sborník má být jen prvním a skromným výrazem uznání, jež si dílo tohoto nejen českého, ale v nejlepším slova smyslu i světového básníka a filosofa v budoucnosti jistě zaslouží.

V Praze, 8. ledna 1990
Martin Machovec

ROZHOVOR VOKNA S EGONEM BONDYM

ze dne 7. 11. 1989

VOKNO: Pane doktore, Vaše jméno neodmyslitelně patří k počátkům druhé kultury v Československu. Když porovnáte toto údobí se současností, co se podle Vašeho názoru změnilo?

BONDY: Druhá kultura má u nás svou historii vlastně už od r. 1948, ale vás asi zajímá zejména poslední dvacetiletí. Tedy: Jakkoli se politické a společenské poměry za tu dobu u nás nijak nevyvinuly k lepšímu, druhá kultura nejen uhájila svou existenci, ale možno říci, že přímo vystroila a do jisté míry musela být uznána i establishmentem (zejména ve výtvarném umění). Existence undergroundu byla ovšem mladým od poloviny sedmdesátých let morální oporou. Underground si není možno odmyslet od dějin české kultury posledního dvacetiletí. A generace nastoupivší kolem r. 1980 zapojená do undergroundu nebo aspoň s undergroundem za zády se ukázala, tak jak jsem předpovídal, velice životaschopná.

VOKNO: Mohl bystr če pokusit toto hnutí stručně specifikovat? Máme tedy na mysl především underground.

BONDY: Underground je pozoruhodný sociologický a kulturní fenomén moderní společnosti. Například před 2. světovou válkou neexistoval. Lze ovšem v dějinách najít analogické jevy hellenismem počínaje - kynikové a hedonikové (byla by to velmi zajímavá a poučná studie, na kterou se ostatně ve Vokně chystáme). Ale moderní underground začíná teprve hnutím beatníků na počátku padesátých let. Přes mnohé své proměny má od té doby zřetelnou kontinuitu. Definovat underground není konec konců příliš obtížné. Není to hnutí v tom smyslu, jak se

hnutí chápe v politologii. Je to proud, který se vyznačuje dokonalou internacionálností, jehož hlavními konstantními znaky jsou antiautoritářství a antielitářství, a který je charakterizován určitými zřetelnými kulturními a společenskými postoji a životním stylem. Underground nemá žádnou organizaci, tím méně nějaké vedení a zahrnuje velmi široké názorové spektrum. Vzájemná intolerance v rámci undergroundu je velmi výjimečným případem. Naopak celým svým charakterem je underground stále znova a kdekoliv na světě přiváděn do situace, že jeho vztah vůči tomu kterému establishmetu není zrovna kamarádský, ba, ehm, spíše naopak. Na druhé straně jsme už ovšem viděli, že mnohé nové umělecké proudy jsou zvláště ve svých počátcích neseny právě undergroundem. V každém případě si nás už není možno od moderní společnosti odmyšlet. A co se režimu týče, pak abych tak řekl, byl jsme před Rakouskem a budeme i po něm (Palacký).

VOKNO: Od října loňského roku probíhá v Československu další vlna perzekuci a věznění vydavatelů a autorů publikujících v samizdatu. V čem se podle vás liší od těch předchozích?

BONDY: Myslím, že se nelší, než snad ještě větší blbostí.

VOKNO: Jak dlouho může tato situace trvat? Věříte v brzký obrat k lepšímu?

BONDY: Myslím, že nikdo na světě dnes nemůže dělat žádné krátkodobé prognózy. Dlouhodobá prognóza je ovšem známá všem. Nedojde-li k zásadní změně, dožije se ještě vaše generace situace, v níž doslova bude v sázce sama existence lidstva. To by snad mohlo přimět všechny ke zvýšenému aktivitymu zájmu o všechny společenské problémy.

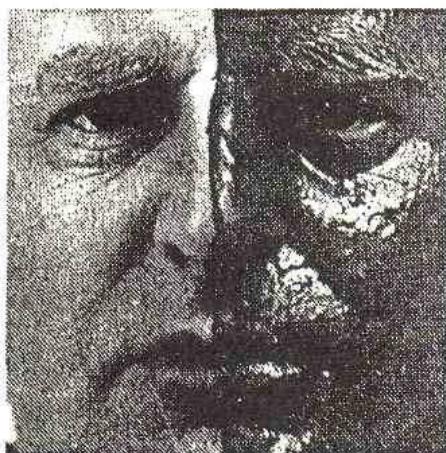
VOKNO: Pane doktore, děkujeme Vám za rozhovor.

položili studenti sami, protože dobré vědí, že změny na pražské AVU jsou nutné a nelze je nikterak odkládat.

Doufejme, že na troskách tohoto honosného a po léta nemenného ústavu se podaří vybudovat školu zcela novou, která bude mít jen pramálo společného se zkostnatělým akademismem. Jediným člověkem, který je schopen tuto explozi učinit, je Milan Knížák.

mf

MILAN KNÍŽÁK

DK
EK
T
O
R
A
V
U

Dne 8. ledna 1990 byl studenty pražské Akademie výtvarných umění zvolen za rektora Milan Knížák. Stal se rektorem školy, která se ho kdysi zbavila jako něčeho, co na Akademii nepatří. Ano, Milan Knížák na "akademickou půdu" skutečně nepatří. A právě proto dnes na tuto půdu přichází, aby ji vyhodil do povětrí, rozmetal na kusy silou vlastního ducha, který je podoben explozivní dynamitové náloži. Tuto nálož si pod sebe

8. 1. 1990 -an-

VLÁDĚ ČESkoslovenské REPUBLIKY

Zádáme, aby byl státní zámek Oršák navrácen svému majiteli - knížeti Karlu Janu ze Schwarzenberka.

Jeho Jasnost kníže ze Schwarzenberka se po celou dobu nuceného exilu staral o blaho své vlasti, zvláště jako předseda Mezinárodního helsinského výboru. Byl zastáncem nespravedlivě stíhaných a utlačovaných. Na Oršáku je místo posledního odpočinku rodiny Schwarzenberků, v zámku jsou rodinné relikvie, uloupené rodině po komunistickém puči v únoru 1948.

Jeme přesvědčeni, že povinností našeho národa je odčinit zločiny, kterých se komunisté dopustili na výkvětu naší země, zemské šlechtě.

Jeme přesvědčeni, že Jeho Jasnost kníže Karel Jan ze Schwarzenberka i nadále umožní prohlídku zámku lidem své země, které nepřestal milovat ani v časech vyhnání.

V Praze 9. 1. 1990

Za České děti:

Petr Placák
Chelčického 6
Praha 3
130 00

Ivan Jirous
Stará Říše 33
588 67

Luděk Marks
Na hutích 11
Praha 6
160 00

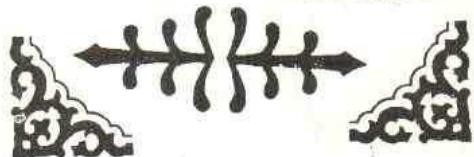

IVA & ČUÑAS

VOKNO UVÁDÍ

MCH BAND
ÚTINOVÉJ PEPA
and
PRŮMYSLOVÉJ PLY
majklův sůryček
UMĚLÁ HMOTA
šanov
AKU AKU
RÁNY Z TĚLA

NEDĚLE 28.1. 1990 18'00
DKK PRAHA 5 SMÍCHOV
VSTUPENKY V REDAKCI

KRÁTKÉ ZPRÁVY

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

Dne 20. 1. 1990 bude ve výstavní síni Ivana Olbrachtia v Táboře zahájena výставка pražského výtvarníka, navazujícího na tradice české modernistické grafiky, Pavla Plekara. Některé z vystavených grafik se dotýkají zátku bezpečnostních sil proti studentské demonstraci ze dne 17. listopadu loňského roku.

Vernisáž bude zahájena v 15.00 hod. S violoncellem se všem přítomným představí Vlado Kočí.

Srděčně zveme všechny zájemce o současnou grafickou tvorbou.

- Jkh -

JAK OBJEDNAT VOKNO

Z důvodu častých dotazů uveřejňujeme znovu informaci o tom, jakým způsobem si je možné objednat časopis VOKNO a VOKNOVINY.

Každý zájemce o další dvě čísla Vokna (17, 18) pošle poštovní poukázkou částku 100 Kčs na následující adresu. Ještě zatím ještě Vokno není právním subjektem, musíme použít staré adresy Ěuřase:

František Stárek
U Zvonárky 15
Praha 2

Podle čitelně napsané adresy na útržku poukázky potom stanovíme distribuční síť budoucích odběratelů Vokna. Tito budou zároveň dostávat automaticky zdarma Voknoviny. Proto pláťte přesnou adresu.

Případné zprávy nebo poznámky můžete stručně sdělit na zadní stranu poukázky – do rubriky "zpráva pro příjemce".

Finanční částku 100 Kčs je nutno poslat do konce ledna 1990.

Revue pro umění a kritiku PATER NOSTER

hledá nezařízenou mistrost s telefonem na přechodnou dobu. Možné zaplatit dopředu event. Jiná dohoda. Nabídky na tel. do Vídni 00 43 222/ 76 58 164 nebo v Praze 20 18 03. Písemně

PATER NOSTER
Zinnberg. 27/1/31, 1110 V
WIEN
ÖSTERREICH

OPRAVA TISKOVÉ CHYBY

V minulém čísle Voknovin (1/90) došlo k tiskové chybě v názvu časopisu, sdružujícího mladé překladače.

Tento časopis se správně jmenuje TRANS.